

คำประกาศเกียรติคุณ
ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน
ปรัชญาคุณูปกตภักติมคักดี
สาขาวิชาการจัดการความรู้

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นบุคคลหนึ่งที่ทุ่มเททำงานด้านการศึกษาอย่างจริงจังต่อเนื่องยาวนาน เกิดคุณูปการอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติ

จากพื้นฐานที่ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ได้ศึกษาด้านการศึกษาโดยตรงตั้งแต่ระดับปริญญาตรีจนถึงระดับปริญญาเอก และได้รับราชการในตำแหน่งหน้าที่บริหารการศึกษามาโดยตลอดทำให้มองการศึกษาไทยทะลุปรุโปร่ง คิดสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ให้การศึกษาไทยไม่ตีบตัน ย้ำอยู่กับปัญหาและสภาพเดิมๆ ที่เหมือนจะไม่มีทางออก การริเริ่มก่อตั้งมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชโดยใช้ระบบการสอนทางไกลได้สร้างทางเลือกใหม่ให้แก่คนจำนวนมากที่ไม่พร้อมจะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบปิด นับเป็นรูปแบบใหม่ของมหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และได้พิสูจน์ว่าสามารถสนองตอบ ต่อความต้องการของสังคมไทยได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ จนองค์การ UNESCO ยกย่องให้เป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนระบบทางไกล ที่ใช้สื่อประสมในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก อีกทั้งสภาการศึกษาทางไกลระหว่างประเทศยกย่องให้เป็นมหาวิทยาลัยเปิดดีเด่นของโลก

ในขณะที่มหาวิทยาลัยในระบบราชการมีปัญหาเรื่องความเป็นอิสระ ประสิทธิภาพในการจัดการและคุณภาพของผลผลิต ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ก็ได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ขึ้น มีสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ ถือเป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยที่มีความเป็นอิสระในการบริหารรูปแบบใหม่ เพื่อประสิทธิภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการ

นอกจากนี้ ท่านยังเป็นผู้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้สนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ด้วยการเป็นผู้นำในการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และได้ริเริ่มสิ่งใหม่ๆ ที่ช่วยพัฒนาการอุดมศึกษาของชาติอีกมาก เช่น บุกเบิกวางระบบการวางแผนพัฒนา อุดมศึกษา และระบบงานวิจัยสถาบันและสารสนเทศการอุดมศึกษา เป็นต้น

จากความรู้ความสามารถของ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ทำให้ท่านได้รับตำแหน่งหน้าที่ที่เกี่ยวกับการศึกษามากมาย ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ ได้รับรางวัลเกียรติคุณทั้งปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และอื่นๆ เป็นที่รู้จักและยกย่องกันทั่วไป เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ท่านได้ทุ่มเท ออกแบบและพัฒนาระบบด้วยการบูรณาการประสบการณ์ที่มีอยู่ทั้งหมดตลอดชีวิตการทำงาน มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จึงเป็นผลงานที่ท่านได้เลือกสรรสิ่งดีป้องกัน และสกัดทั้งจุดด้อยจากที่ปรากฏ ณ ที่อื่นๆ แล้ว

ด้วยผลงาน ความรู้ความสามารถ และคุณความดีที่กระทำมาโดยตลอด สภามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์จึงมีมติมอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาการจัดการความรู้ แก่ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน เพื่อเป็นเกียรติประวัติสืบไป

คำประกาศเกียรติคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน

ของ มหาวิทยาลัยเปิดแห่งอ่องกง
ในพิธีมอบปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
วันพุธ ที่ 14 ธันวาคม 2548
ณ ห้องประชุม ศูนย์วัฒนธรรมแห่งอ่องกง

ท่านประธานในพิธี

ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา และการศึกษาสำหรับมวลชนเป็นปณิธาน และพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยเปิดแห่งอ่องกง ประเด็นปัญหาเดียวกันนี้ เป็นเรื่อง ที่ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ได้ใช้ความพยายามมุ่งมั่น อุทิศตนมาตลอดชีวิต การทำงาน จนกระทั่งเป็นที่รู้จักและยอมรับในประเทศไทยในฐานะ “บิดาแห่งการ ศึกษาทางไกล”

ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน เกิดในครอบครัวชาวนา ในชนบทของประเทศไทยในปี พ.ศ.2477 ได้รับความศึกษาภาคบังคับระดับประถมศึกษาช้ากว่าอายุถึงเกณฑ์ เนื่องจากบ้านอยู่ไกลจากโรงเรียนถึงสามกิโลเมตรและต้องเดินทางข้ามแม่น้ำที่กระแสน้ำเชี่ยว จึงต้องเรียนหนังสืออยู่ที่บ้านโดยมีบิดาเป็นครูสอน จนกระทั่งสองปีต่อมาจึงได้ไปโรงเรียน จากการเรียนหนังสือที่บ้านกับบิดาทำให้รู้หนังสือก้าวหน้ากว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียน จึงได้รับมอบหมายจากครูให้ทำหน้าที่ช่วยสอนหนังสือให้เพื่อนร่วมชั้นเรียน

หลังจากสำเร็จมัธยมศึกษาแล้ว ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ได้ศึกษา ต่อที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและได้รับปริญญาอักษรศาสตรและครุศาสตรบัณฑิต และ มหาวิทยาลัยมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญามหาบัณฑิตและ ดุษฎีบัณฑิตทางบริหารการศึกษา ศาสตราจารย์ วิจิตร ได้กลับมาปฏิบัติงานใน ประเทศไทยในปี พ.ศ.2510 และในช่วงเวลากว่า 35 ปีที่ผ่านมา ได้รับใช้ประเทศชาติ ด้วยผลงานดีเด่นทั้งในฐานะนักวิชาการ นักการศึกษา และนักบริหารการศึกษา จึงได้

รับการยกย่องในหนังสือ “ใครเป็นใคร” ในประเทศไทยว่าเป็น “นักดับปัญหาการศึกษา” ทั้งนี้ เพราะได้รับความไว้วางใจให้ไปแก้ปัญหามหาวิทยาลัยที่เผชิญกับภาวะวิกฤตหลายแห่งและสามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้

ในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2513 เป็นต้นมา ในขณะที่ศาสตราจารย์ วิจิตร เป็นอาจารย์อยู่ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เสนอแนวความคิดเรื่อง การจัดการศึกษาทางไกล เพื่อกระจายและขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อสร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาแก่ปวงชนชาวไทย ทำให้ ศาสตราจารย์ วิจิตร มีโอกาสได้บุกเบิกและดำเนินการในปัญหาที่อยู่ในส่วนลึกของหัวใจมาโดยตลอด ได้เสนอแผนการพัฒนาการศึกษาทางไกลสำหรับประเทศไทย และได้มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งมหาวิทยาลัยเปิดที่ใช้ระบบการสอนทางไกลแห่งแรกของประเทศไทย ชื่อมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และดำรงตำแหน่งอธิการบดีคนแรกของมหาวิทยาลัยดังกล่าวเป็นเวลาสิบปี

ในช่วงชีวิตการทำงาน ศาสตราจารย์ วิจิตร ได้ดำรงตำแหน่งระดับสูงทั้งในฐานะข้าราชการพลเรือน และผู้นำของมหาวิทยาลัย บ่อยครั้งต้องควบตำแหน่งหลายตำแหน่ง อาทิ ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ตั้งแต่ พ.ศ.2517 - 2530 เป็นผู้จัดการในตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในกรุงเทพมหานคร และมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งการเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในปี พ.ศ. 2521 เมื่อดำรงตำแหน่งปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงปี พ.ศ. 2530 - 2537 ก็ได้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ตั้งแต่ พ.ศ. 2533 - 2543 และเป็นอธิการบดีผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ในช่วงปี พ.ศ. 2535 - 2541

แม้ภาระงานบริหารจะหนัก แต่ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน ก็ยังทุ่มเทเวลาเขียนหนังสือ 10 เล่ม และบทความทางวิชาการกว่า 60 เรื่อง ตีพิมพ์ในวารสารในประเทศและนานาชาติ

ดูเสมือนว่า ภาระงานดังกล่าวจะยังไม่มากพอ ศาสตราจารย์ วิจิตร ยังได้ทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในรัฐสภาไทย ในช่วงปี พ.ศ. 2531 - 2547 อีกด้วย จึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า ศาสตราจารย์ วิจิตร ได้ให้ความหมายใหม่ของคำว่า “พหุกิจ” การที่ได้เป็นสมาชิกวุฒิสภาและต่อมาไปทำงานการเมืองในฐานะ ส.ส. ก็เป็นโอกาสที่จะได้ผลักดันการพัฒนาการศึกษาทางไกล และการศึกษาไทย ในหมู่ผู้มีอำนาจตัดสินใจทางการเมือง จึงถือเป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่า ศาสตราจารย์ วิจิตร เต็มใจเสมอที่จะก้าวเดินระยะไกลเพื่อทำให้วิสัยทัศน์เป็นจริง

ด้วยความใฝ่ฝันที่ยิ่งใหญ่ที่ใครจะเห็นการศึกษาทางไกลไร้พรหมแดนแพร่กระจายไปในชุมชนเอเชียอย่างกว้างขวาง ศาสตราจารย์ วิจิตร จึงได้มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งสมาคมสถาบันทางวิชาการในระดับภูมิภาคและนานาชาติขึ้นหลายสมาคม ได้แก่ สมาคมมหาวิทยาลัยเปิดแห่งเอเชีย ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ. 2530 และสมาคมมหาวิทยาลัยในเอเชียและแปซิฟิก ในปี พ.ศ. 2538 โดยศาสตราจารย์ วิจิตร เป็นนายกก่อตั้งของสมาคมทั้งสองด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นนายกสภานานาชาติว่าด้วยการศึกษาเพื่อการสอน ประธานเครือข่ายนวัตกรรมอุดมศึกษาในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ขององค์การศึกษาวិทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ และประธานสถาบันภูมิภาคเพื่อการพัฒนาการอุดมศึกษา

โดยที่ ศาสตราจารย์ วิจิตร ได้ทำคุณประโยชน์แก่วงการศึกษา และต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก จึงได้รับรางวัลเกียรติคุณจากรัฐบาลไทยหลายรางวัล รวมทั้งเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันมีเกียรติยิ่ง มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก ผลงานอันโดดเด่นของศาสตราจารย์ วิจิตร ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ ทำให้ได้รับรางวัลเกียรติคุณจากต่างประเทศ อาทิ รางวัลผลงานดีเด่นจากสภานานาชาติว่าด้วยการศึกษาเพื่อการสอน (พ.ศ. 2527) รางวัลผลงานดีเด่นมหาวิทยาลัยมินเนโซตา (พ.ศ. 2529) เมธีแห่งศูนย์นวัตกรรม ยูเนสโก (พ.ศ. 2539) อีสริยาภรณ์อันมีเกียรติยิ่ง ดวงตราทองและดารา จากประเทศออสเตรเลีย และรางวัลเกียรติคุณจากสมาคมมหาวิทยาลัยเปิดแห่งเอเชีย (พ.ศ. 2545)

นอกเหนือจากรางวัลเกียรติคุณดังกล่าวแล้ว ศาสตราจารย์ วิจิตร ยังได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากแปดมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง (พ.ศ. 2524) มหาวิทยาลัยขอนแก่น (พ.ศ. 2528) มหาวิทยาลัยเปิดแห่งสหราชอาณาจักร (พ.ศ. 2529) มหาวิทยาลัยอันตรประเทศ อินเดีย (พ.ศ. 2534) มหาวิทยาลัยเกริก (พ.ศ. 2538) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (พ.ศ. 2544) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (พ.ศ. 2546) และมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (พ.ศ. 2547)

ท่านประธานในพิธี เพื่อเป็นการให้เกียรติและยกย่องผู้หน้าที่มีผลงานดีเด่นทางด้านการศึกษา และโดยเฉพาะด้านการศึกษาทางไกล ข้าพเจ้าขออนุญาตเชิญท่านอธิการบดี ศาสตราจารย์ จอห์น ลีลอง ได้เสนอ ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอาน เพื่อเข้ารับปริญญาวิตยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ต่อไป

Citation
In presenting
Professor Dr. Wichit Srisa-an
To
Dr.the Honourable Charles Lee Yeh-Kwong, GBS, JP
the Chairman of the University Council
for the award of Degree of Doctor of Science
(Honoris-Causa)
the Fourteenth Congregation
of the Open University of Hong Kong
Concert Hall, Hong Kong Cultural Centre, Tsim Sha Tsui
Wednesday, 14 December 2005

Mr Chairman,

Equality of educational opportunity and education for the masses are concepts central to the mission of the Open University of Hong Kong. The same issues have also consumed the lifelong working efforts of Professor Dr Wichit Srisa-an, who is generally known in his native Thailand as 'the father of distance education'.

Born to a farming family in rural Thailand in December 1934, Wichit Srisa-an had a late introduction to formal primary education because of the problem of physical access to the nearest school which was located three kilometres beyond a very wide and swift-flowing river. Instead, his early education took place at home under the tutorship of his father, but such was his progress under this form of guided self-learning that by the time he actually arrived at the school two years later, he was so advanced that he was soon assigned the task of teaching his classmates!

After completing high school, he entered the prestigious Chulalongkorn

University where he graduated with BA and BEd degrees. He was then sent to the University of Minnesota, USA, where he completed an MA and a PhD in Educational Administration. He returned to his homeland in 1967 and over the next 35 years served his country with great distinction as a scholar, educator and educational administrator. He earned a listing in Thailand's 'Who's Who' as the country's top 'education trouble-shooter' because he was often sent by the Government to 'sort out' universities with serious management problems and shortcomings.

During the early 1970s, while serving in Chulalongkorn University, a conventional teaching institution, Dr Srisa-an was attracted by the potential of the then emerging practice of distance education for addressing the problem of equality of educational opportunity that was so close to his heart. His time and effort was consumed by this new development and in turn it led to him producing a blueprint for the development of distance education in Thailand. He then played a pivotal role in setting up the country's first and only dedicated open university, Sukhothai Thammathirat Open University (STOU), which he served as founding Rector for ten years.

During his career, he has alternated between holding senior positions in the civil service and the leadership of universities, often holding several positions concurrently. For example, while serving as Deputy permanent Secretary in the Ministry of University Affairs from 1974 to 1987, Professor Wichit also held office as Rector of Thammasat University in Bangkok and Rector of Khon Kaen University in the country's far northeast as well as becoming Rector of STOU in 1978. Then, as Permanent Secretary of the Ministry of University Affairs from 1987 to 1994, he also doubled up as Founding Rector of Suranaree University of Technology from 1990 to 2000, as well as being Founding Rector of Walailak University from 1992 to 1998. In amongst all these, Professor Wichit also found time to produce 10 text books and more that 60 articles in local and international journals. As though all these activities were not demanding enough, Professor Wichit also served as a Senator and Representative (M.P.) in the Thai National Parliament between 1988 and 2004 for a good measure. It is obvious that he has given a new meaning to the term 'multi-tasking'. He confessed that he went into politics so that he could promote the more rapid adoption of distance education among the country's political decision-makers. This is a

perfect illustration of how Professor Wichit was always willing to walk the extra mile in order to turn vision into reality.

Driven by a bigger dream of making access to borderless internationalized education available to as many Asian communities as possible, Professor Wichit played a major role in establishing a number of regional and international associations of academic institutions. These included the Asian Association of Open Universities (AAOU) in 1987 and the Association of Universities of Asia and the Pacific (AUAP) in the mid-1990s, in both of which he served as Founding President. He has also held office as President of the International Council on Education of Teaching (ICET), Chairman for the Consortium on Innovations in Higher Education for Asia and Pacific, UNESCO and Chairman of the Regional Institute for Higher Education Development (RIHED).

For his distinguished services to education and country, Professor Wichit has received numerous awards from the Thai Government, including the nation's highest honour :The Knight Grand Cordon (Special Class) of the Most Exalted Order of the White Elephant.

His outstanding contributions to education have also been recognized internationally through numerous awards including the Distinguished Fellow Award of the International Council on Education for Teaching in 1984; Outstanding Achievement Award, University of Minnesota (1986); Distinguished Fellow, Centre of Educational Innovation, UNESCO (1996); the Grand Decoration of Honour in Gold with Star (Austria); and the Meritorious Service Award from the Asian Association of Open Universities (2002).

In addition, he has been awarded honorary doctorates from eight universities: Ramkhamhaeng University, Thailand (1981); Khon Kaen University, Thailand (1985); the UK Open University (1986); Andhra Pradesh Open University, India (1991); Krirk University, Thailand (1995); Suranaree University of Technology, Thailand (2001); Sukhothai Thammathirat Open University (2003); and Walailak University, Thailand (2004).

Mr Chairman, to honour his distinguished leadership and outstanding contributions to education in general and distance education in particular, may I invite our President, Professor John Leong, to present Professor Dr Wichit Srisa-an for the award of Doctor of Science, honoris causa.

